

La que presentem seguidament va ser recollida del Gran Manel. El ritme d'aquesta peça és molt més lent del que l'interpreten avui dia els músics. La *contradansa* és un ritme ràpid de dansa , en compàs binari , compost per diverses seccions de 8 compassos que es repeteixen . Tant el seu nom com la seva forma suggereixen que es va originar a les *country dances* de la Gran Bretanya . Després es va estendre a la resta d'Europa . Va aconseguir la seva màxima popularitat a la fi del segle XVIII , durant l'època en què va ser utilitzada per altres gèneres escènics , com l'òpera i el ballet.

Particel·la número: 12

Gènere: Contradansa

Recollida: 1928

Intèrpret: Josep Pidelaserra Duran

Autor: Popular

Contradansa

(Per anar acompanyar els Gegants de Barcelona)

Per acabar el repertori de les músiques tractades en aquesta obra, heus ací un una melodia que té la indicació al títol de "Marxa de la plaça". Cal suposar que s'interpretava a la de Sant Jaume i que molt possiblement es tocava el moment que les figures entraven o sortien de l'Ajuntament. Podria ser una contradansa. El seu compàs 6/8 s'hi adiu. Tal volta era aquesta contradansa la que referia el *Promptuario...* de l'any 1805 i no pas la que hem just publicat? Podria ser així. No està identificat l'intèrpret de la melodia. El document es troba en el mateix rotllo de microfilm que les particel·les de Pau Orpí i Josep Pidelaserra. Està dintre d'una carpeta que té una numeració original (11) i un nou número de catalogació (153). El seu títol és: Barcelona - 1 Document – nº 115.

Particel·la número: 13

Gènere: Contradansa - Marxa

Recollida: 1928-1930

Intèrpret: Possiblement Josep Pidelaserra Duran

Autor: Popular

Marxa de la Plaça Marxa

Printed musical score for Flabiol. The score is in 6/8 time and consists of five staves. The first staff is labeled 'Flabiol' and has a tempo marking of 100. The music is in a key with one flat (B-flat). The score includes various rhythmic patterns and rests, with some measures containing a '100' marking above the notes.

Handwritten musical score for Flabiol. The score is in 6/8 time and consists of five staves. The first staff is labeled 'IV' and has a tempo marking of 100. The music is in a key with one flat (B-flat). The score includes various rhythmic patterns and rests, with some measures containing a '100' marking above the notes.

En Joan Tomàs no va deixar enregistrada la percussió en cap de les notacions que hem reproduït aquí, no gensmenys el Matador es va acompanyar del seu *tamborino*⁴⁴, aquells dies quan Amades i Tomàs servaven l'esperit de la festa per a nosaltres.

Datació de les melodies

Observem que els mateixos flabiolers romanen en actiu fent ballar els gegants durant molts anys. Podria ser que hagués hagut contagi musical en el cas d'Orpí i Tomàs Bosch però el que hem demostrat aquí és que el va haver entre Orpí i Pidelaserra.

Pel seu tipus i "aire" només ens atrevirem a dir que les músiques dels gegants i d'altres entremesos, com diu Amades, seguien el gust i la moda del moment i sigui per la causa que sigui unes ens han arribat als nostres dies i altres no.

El vertaderament important és que les coneixem i són nostres, dels nostres vells amics que fa set segles que ballen a Barcelona.

Juli Molano i Royo

Itz per la Murich de Gegants - 10 E

⁴⁴ El nét de Pau Orpí (1946) feia servir aquesta paraula el 2009 per referir-s'hi i apuntava que era com li deia el seu avi. Veieu relació de testimonis al final del llibret

IL·L·STRACIONS I FOTOGRAFIES

Pàgina	Descripció i procedència
3	Signatura de Pau Orpí Gili. Reproduïda de l'Acta de naixement de Rosa Orpí Esteve, filla petita del Matador. Registre Civil de Sant Llorenç d'Hortons. Secció Primera, Llibre 1920 Tom. 10 Foli 30
14	Quadre Paradigma de les tonades dels balls de Gegants de la Ciutat de Barcelona executats en la festivitat de Corpus pels flabiolaire Pau Orpí i Gili i Josep Pidelaserra i Duran. Autor: Juli Molano i Royo, Masquefa, 2010
17	Primer de dalt a baix: Rodolins de l'Auca de beatificació de Josep Oriol de l'any 1807. Vinyeta número 8: El Gegant del Pí. Reproducció del llibre EL LLIBRE DELS GEGANTS DE LA CIUTAT, d'Amadeu Carbó Martorell. Pàgina 44 Seguents: Capçaleres de ventall de quarto de la segona meitat del segle XIX. Reproduïts de <i>Costumari Català del Decurs de l'Any</i> , Vol. III, pp. 70 i 72
18	El flabiolaire Tomàs Bosch i Cuchi. Detall extret de la fotografia de AFB: Ref: bcn004233. 1899. Autor: Desconegut
19	Imatge dels gegants de la Ciutat davant de la façana de la Catedral de Barcelona el 1895. AFB: Ref. Bcn001503. Autor: Casíñol
20	Pau Orpí Gili a Sant Joan Samora – terme de Sant Llorenç d'Hortons. Dècada de finals dels anys 10. La identificà Pilar Sant Joan Casadevall. En ella hi apareixen: Drets, d'esquerra a dreta: Constantí Casadevall, "Tinet de la Taberna", Josep Puigrós i Manel Sensada. Foto cedida Jaume Orpí, de Quico Porta. Font: Pilar Sant Joan Casadevall

- 21 Façana de Cal Piano a Sant Llorenç d'Hortons. En aquesta casa va tenir lloc la sessió de notació de Tomàs i Amades amb Pau Orpí Gili. 2010. Autor: Juli Molano i Royo.
- El flabiolaire Pau Orpí a Barcelona, detall de la fotografia del 1920 de Pelagi Mas dins de l'Arxiu Mas. Procedència: Col.lecció de l'autor.
- 22 Els gegants de la Ciutat a la Rambla de Barcelona, 1910 – 1911. Autor: Desconegut. Fons Jaume Orpí.
- 23 El Gran Manel a l'edifici del Palau de la Música Catalana el 1 de febrero de 1901. CPCTPC: Fons del Cançoner. Autor: Joan Amades.
- El Gran Manel. Detall de la fotografia: Els nous Gegants sortint de l'Ajuntament. (1925 sic) de l'any 1928. AFB. Ref: 001990
- 24 Els Gegants de la Ciutat el Gran Manel a la sortida de l'Ajuntament el corpus del 1924. Reproducció de la revista D'ací d'allà. Vol. 13, Núm. 79 (jul. 1924) p. 3
- 25 Tomàs i el Matador a cal Piano de Sant Lorenç d'Hortons del 2 al 4 de Novembre de 1927. CPCPTC: Fons del Cançoner
- 26 – 38 Reproducció de les particel.les de Joan Tomàs. CPCPTC:
- Microfilm. Abadia de Montserrat. Cançoner Popular de Catalunya. Fons de Suïssa.
Rotllo número 57. Carpetes C-105 – C-108
VOLUM Inèdites.
- Microfilm. Abadia de Montserrat. Cançoner Popular de Catalunya. Fons de Suïssa.
Rotllo número 68. Carpetes C-147 – C-150
VOLUM XIV

I del llibre: *Els balls de gegants. Reproducció de les partitures d'en Joan Amades*, Ed. Agrupació de colles geganteres de Catalunya, Barcelona, 1992

En la pàgina 36: Particel.la notada de Jaume Orpí Casas i donada a la Colla de Ball de Bastons de Masquefa. Arxiu de la Colla de Ball de Bastons de Masquefa.

39 Postal dels Gegants de la Ciutat. Barcelona. Anys 1940. Autor: Freixas. Col.lecció Juli Molano i Royo

Fragment d'una factura del Corpus de 1715. AHCB Col·lecció Amadeu Carbó. Reproduïda del llibre *EL LLIBRE DELS GEGANTS DE LA CIUTAT*, d'Amadeu Carbó Martorell. Pàgina 110

43 Gegants de la Ciutat. AHCB bcn001990, *Gegants nous*. Foto: Rodríguez

BIBLIOGRAFIA

AMADES, J., *Gegants Nans i Altres Entremesos*, Costumari Popular Català, Arxiu de Tradicions Populares, Barcelona, 1983

AMADES, J. i TOMÀS, J., *Memòria de les missions de recerca de música instrumental i cançons realitzades per Joan Tomàs i Joan Amades a diversos indrets del 13 de Febrer al 29 de Maig de 1927 per comanda del "Cançoner Popular de Catalunya*, dins MATERIALS Volum VIII, edició a cura de Josep Massot i Muntaner, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1998

CARBÓ i MARTORELL, A., *El Llibre dels Gegants de la Ciutat*, Ajuntament de Barcelona, 2011

CUSCÓ, J., *L'Ús Social de la Música en la Festa del Segle XVI al XVII. La Creació de l'Espai Sonor*, Article dins *Quaderns de Música Tradicional*, núm. 1. Ajuntament de Vilafranca del Penedès, Vilafranca del Penedès, Maig 1993

DURAN i SANPERE, A. *La fiesta del Corpus*, Barcelona, Aymà, 1943

GRAU, J. *Auca dels Gegants de Martorell*, Article dins la revista GEGANTS Núm. 99 Tardor 2012

IGNOTUS, *Els balls de gegants. Reproducció de les partitures d'en Joan Amades*, Ed. Agrupació de colles geganteres de Catalunya, Barcelona, 1992

MOLANO, J. *Masquefins i bastoners : Història de l'antiga colla dels Bastoners de Masquefa, 1916-1962 ; Amb apunts a La Beguda Alta, 1923-2000*, Colla de Ball de Bastons de Masquefa, Masquefa, 2009.

Els Matadors: Un croquis al Natural, Masquefa, 2009, consultable al CPCPTC i en línia:

http://www.amasquefa.com/uploads/Article_Final15.pdf

El Gran Manel: Un Croquis al Natural. Vida i peripècies del darrer trobador de Catalunya, Colla de Ball de Bastons de Masquefa, Masquefa, 2011

FONS ORALS

SANT JOAN CASADEVALL, PILAR (1920)

Veïna de Sant Joan Samora

CARRERES JULIÀ, Pere (1925)

Veí de la família Orpí a Sant Llorenç d'Hortons

MATAS FOSALBA, Àngel (1917 – 2006)

Cap de Colla dels Bastoners de Masquefa del 1946 al 1985

ORPÍ ESTEVE, ROSITA (1920)

Filla de Pau Orpí Gili

ORPÍ CASAS, Jaume (1946)

Nét de Pau Orpí Gili i hereu de cal Matador

ROBERT PUIGROS, JOAQUIM (1920)

Veí del barri de la Barceloneta de Barcelona

ARXIUS I REGISTRES

Arxiu Municipal de Martorell (AMM)

Arxiu del Centre Excursionista de Catalunya (ACEC)

Arxiu fotogràfic de Barcelona (AFB)

Arxiu d'Història Contemporània de Barcelona (AHCB)

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB)

Museu Santacana "L' Enrajolada" de Martorell (MSEM)

Museu Etnològic de Catalunya (MEC)

Institut fotogràfic de Catalunya (IFC)

Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCTC)

AixòS'acABAT
ADG46